

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 20 grudnia 2023 r.

Pozycja 100

POSTANOWIENIE

z dnia 5 grudnia 2023 r.

Sygn. akt K 21/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz – przewodniczący

Justyn Piskorski

Julia Przyłębska

Bartłomiej Sochański

Rafał Wojciechowski – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 grudnia 2023 r., wniosku Rady Głównej Związku Zawodowego Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej o zbadanie zgodności:

art. 10 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. poz. 2666) z:

- a) zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa i zasadą ochrony praw nabytych wynikających z art. 2 Konstytucji,
- b) art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. We wniosku z 9 sierpnia 2023 r. Rada Główna Związku Zawodowego Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: związek, wnioskodawca) wystąpiła o zbadanie zgodności art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. poz. 2666, dalej: ustawa o budżecie na 2023 r.) z:

- zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa i zasadą ochrony praw nabytych wynikających z art. 2 Konstytucji,
- art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W ocenie związku, kwestionowane przepisy pozbawiają prokuratorów prawa do wynagrodzenia w 2023 r. nabytego z chwilą ogłoszenia komunikatu Prezesa Głównego Urzędu

Statystycznego z 9 sierpnia 2022 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2022 r. (M.P. poz. 764), obliczonego od wskazanej w nim kwoty.

Zdaniem związku, kwestionowane przepisy ustawy o budżecie na 2023 r. mogą być zgodne z zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa i zasadą ochrony praw nabytych wynikającymi z art. 2 Konstytucji tylko wtedy, jeśli ich uchwalenie było uzasadnione występowaniem innych wartości konstytucyjnych, które pozabawiałyby tego działania arbitralności. Wnioskodawca, powołując się na orzecznictwo Trybunału, uznał, że takim uzasadnieniem mogą być jedynie poważne trudności budżetowe, zagrożające równowadze finansów publicznych. Po przeprowadzonej we wniosku ocenie stanu finansów publicznych związek doszedł do wniosku, że u progu 2023 r. nie był on na tyle niekorzystny, by usprawiedliwiać przeprowadzone na mocy art. 10 ustawy o budżecie na 2023 r. działania „oszczędnościowe”.

W odniesieniu do drugiego wzorca kontroli wskazanego w sprawie, czyli art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, związek przytoczył dwa faktory oceny konstytucyjności odstąpienia od mechanizmu obliczania wynagrodzeń, na podstawie wyroku Trybunału z 12 grudnia 2012 r. o sygn. K 1/12 (OTK ZU nr 11/A/2012, poz. 134). Po pierwsze „konieczność sprawiedliwego rozłożenia skutków negatywnej sytuacji gospodarczej i finansowej państwa może być argumentem za wprowadzeniem ograniczeń w odniesieniu do ochrony praw (ekspektatyw) majątkowych” (wniosek, s. 32). Po drugie, w tym kontekście związek wskazał na podkreśloną przez Trybunał konieczność zachowania równoległej sytuacji finansowej innych grup zawodowych sfery budżetowej, których wynagrodzenia były zamrażane nawet przez wiele lat.

W odniesieniu do tych rozważań, związek wskazał, że w kontekście sytuacji finansów publicznych w momencie uchwalania ustawy o budżecie na 2023 r. „nie można mówić o jakichkolwiek niepowodzeniach państwa polskiego generujących negatywne skutki ekonomiczne, w których partycypowaniu konieczna byłaby potrzeba zachowania równości obciążenia obywateli” (wniosek, s. 32). Ponadto nawet gdyby taka sytuacja zaistniała, to ustawodawca „nie potraktował równo obywateli – pracowników sektora publicznego, gdyż przewidując powszechne podwyżki, w odniesieniu do sędziów i prokuratorów zdecydował się na oszczędności, mające wymiar odebrania im nabytych ekspektatyw, przez co wszedł w orbitę oddziaływania gwarancji z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji” (wniosek, s. 32). W związku z tym kwestionowane przepisy nie spełniają kryteriów tzw. testu proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji). Przepisy „nie są w stanie wywołać zamierzonych przez ustawodawcę skutków w postaci poprawy złej sytuacji finansów państwa, skoro w ogóle nie może być mowy o takiej sytuacji” (wniosek, s. 33). Nawet jeśli taki stan miałby miejsce, to działanie ustawodawcy nie jest zasadne z uwagi na różne traktowanie grup zawodowych w sektorze publicznym oraz równoczesne działania zwiększające deficyt budżetowy w postaci obniżki podatków czy uchwalania nowych programów socjalnych.

2. W piśmie z 21 listopada 2023 r. Przewodniczący Prezydium Rady Głównej Związku Zawodowego Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej poinformował o wycofaniu wniosku z uwagi na treść wyroku Trybunału z 8 listopada 2023 r. w sprawie o sygn. K 1/23 (OTK ZU A/2023, poz. 80). Zdaniem wnioskodawcy niniejszy wyrok Trybunału rozstrzyga kwestię również w zakresie wynagrodzeń prokuratorów. Wobec tego wniosek stał się bezprzedmiotowy.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) cofnięcie wniosku powoduje konieczność umorzenia postępowania.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wnioskodawca skutecznie wycofał swój wniosek – z zachowaniem wynikających z ustawy warunków.

Mając na uwadze wyżej przedstawione okoliczności, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.